

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda ifade edilen sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Sn. Berat Albayrak tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Faik ÖZTRAK
Tekirdağ Milletvekili

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) son dönemde yayımladığı istatistiklerle kamuoyunda tartışma konusu olmaktadır.

Bu çerçevede, istihdam ve işsiz sayılarının belirlenmesinde önemli bir gösterge olan “çalışma çağındaki nüfus” istatistiklerinde yaşanan olağanüstü dalgalanmalara makul bir açıklama henüz getirilmemiştir. Yine yakın zamanda fiyat derleme ve iş yeri seçim yönteminde yapılan değişiklikler de kamuoyunda ciddi tartışmalara neden olmuştur.

TBMM’nin denetim fonksiyonunun icrası gereğince bu ve buna benzer konular tarafımda, milletvekili sıfatıyla, TBMM’nin gündemine getirilmektedir. Bu çerçevede çalışma çağındaki nüfusta yaşanan olağanüstü gelişmelere yönelik 26 Şubat 2019 tarihinde TBMM Başkanlığı aracılığıyla tarafınıza yönlendirdiğimiz soru önergesine henüz cevap verilmemiştir.

Yine TÜİK’in fiyat derleme, iş yeri seçim yönteminde yaptığı değişiklikler ve fiyatlara idari müdahale iddialarının araştırılması amacıyla TBMM’ye 24 Nisan 2019 tarihinde bir araştırma önergesi arz edilmiştir. Bu önergenin önümüzdeki günlerde TBMM Genel Kurul gündemine alınması beklenmektedir.

Bununla beraber, yakın zamanda, TÜİK’in veri kalitesi açısından kuşku uyandıran yeni iddialar kamuoyuna yansımıştır. 17 Haziran 2019 tarihinde Sözcü gazetesinde yer alan

haberde Nisan ve Mayıs ayları enflasyon verilerinde özellikle "giyim", "otomotiv" gibi alt sektörlerde madde sepeti ağırlığı ve madde fiyatları ile hesaplanan aylık fiyat değişimleriyle TÜİK'in kamuoyuyla paylaştığı aynı mal gruplarının fiyat değişimleri arasında ciddi farklılıkların bulunduğu iddia edilmektedir.

Giyim ve otomobil kalemlerinde, "kalite düzeltmesi" ile açıklanması mümkün olmayan bu sapmanın, Nisan enflasyon rakamını 0,5 puan aşağı çektiği aynı haberde ifade edilmektedir. Yine mobilya ve beyaz eşya fiyatlarında da benzer olağanüstü fiyat gelişmelerinin olduğuna dikkat çekilmektedir.

Bu çerçevede TÜİK'in, TMSF bünyesine alınmış mobilya firmalarından fiyat toplarken geçici indirimlerin yapıldığı dönemlerde bu işlemi yaptığına yönelik iddialar son derece ciddidir. Bu, fiyatlara idari müdahale kaygılarını da artırmaktadır. Diğer taraftan, TÜİK'in fiyat toplama günlerinde hükümete yakınlığıyla bilinen bazı market zincirlerine ve TMSF'ye ait işyerlerine yetkililerin telefon ederek, fiyatı toplanacak ürünlerde indirime gidilmesinin istendiği de iddialar arasındadır.

Söz konusu gazetede yer alan iddialar hakkında, TÜİK tarafından herhangi bir açıklama da henüz yapılmamıştır.

İstatistiklerde olağan dışı sapmaların ve veri kalitesi konusundaki kuşkuların, 2018'in Ekim ayında TÜİK'te yaşanan yönetim değişikliği ardından yoğunlaşması ise ayrıca dikkat çekicidir. Yine veri kalitesi üzerinde artan kuşku bulutlarının TÜİK içinde de rahatsızlıkları artırdığı emekliliği yaklaşan personelin emeklilik taleplerinin arttığı haberleri kamuoyuna yansımaktadır.

Enflasyon, Türkiye'de başta ücretler olmak üzere pek çok sözleşmede dikkate alınan önemli bir göstergedir. Yine memur ve emekli aylıklarının belirlenmesinde de enflasyon rakamlarının doğruluğu önem taşımaktadır. Milyonların satın alma gücünü etkileyen bu verilerin kalitesi hakkında kuşkuların uyanmasının çok ciddi sonuçları olacaktır. Kaldı ki TCMB'nin para politikasının belirlenmesinde ve faiz kararlarının alınmasında da bu verilerin kalitesi son derece önemlidir.

Türkiye'nin resmi istatistikleri üzerinde kuşku bulutlarının oluşması hem ülkemiz ekonomisi hem de ülkemizin itibarı açısından ciddi sonuçlar ortaya çıkaracak bir gelişmedir.

Nitekim, resmi istatistiklere siyasi müdahalelerin anlaşıldığı Arjantin, Yunanistan ve Brezilya'da yöneticilerin ve bu verileri üretenlerin yaşadığı sıkıntılar bilinmektedir.

Bu çerçevede;

1- Nisan ve Mayıs ayları enflasyon verilerinde özellikle "giyim", "otomotiv" gibi alt sektörlerde madde sepeti ağırlığı ve madde fiyatları ile hesaplanan aylık fiyat değişimleriyle TÜİK'in kamuoyuyla paylaştığı aynı mal gruplarının fiyat değişimleri arasında ciddi farklılıklar bulunmasının sebebi nedir?

2- Kurumda gerçekleşen yönetim değişikliğinin ardından, resmi istatistikler ve veri kalitesi üzerinde artan söylentilerin nedeni nedir?

3- Son dönemde kurumdan emeklilik veya istifa yoluyla ayrılma taleplerinde artış var mıdır? Varsa sebebi nedir?

4- TÜİK'te veri kalitesini denetleyen özerk bir veri kalite birimi var mıdır? Böyle bir birim yoksa kurulması düşünülmekte midir?